

ELEMENTY CEREMONIAŁU, ETYKIETY i WIZERUNKU

PORADNIK DLA FUNKCJONARIUSZY
i PRACOWNIKÓW SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

Szanowni Państwo!

Oddajemy w Państwa ręce poradnik, który w sposób jasny, czytelny i przystępny opisuje wybrane elementy ceremoniału, etykiety i wizerunku funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

Zamysłem autorów było zebranie i umieszczenie w jednej publikacji wybranych przepisów, zasad oraz reguł, których znajomość i przestrzeganie wpływa na pozytywny odbiór społeczny funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, a tym samym całej formacji.

Jestem głęboko przekonany, że lektura tej pozycji wskaże Państwu, jak w sposób właściwy i godny wykonywać swoje obowiązki i reprezentować Służbę Więzienną.

gen. Jacek Kitliński
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej

Spis treści

I. ZASADY UBIORU FUNKCJONARIUSZY I PRACOWNIKÓW SŁUŻBY WIĘZIENNEJ ----- 6

1. Letni i zimowy mundur wyjściowy	8
2. Mundur służbowy	18
3. Wyposażenie polowe specjalne	28
4. Wyposażenie polowe interwencyjne	38
5. Akcesoria łączone z mundurem	50
6. Oznaki i znaki identyfikacyjne Służby Więziennej	60
7. Dystynkcje	64
8. Odznaczenia i ordery	74

Spis treści

II. CEREMONIAŁ SŁUŻBY WIĘZIENNEJ ----- 79

1. Mundur reprezentacyjny -----	80
2. Asysta honorowa -----	92
3. Nadanie sztandaru -----	96
4. Odślanianie pomników i tablic pamiątkowych -----	100
5. Składanie wieńców i wiązanek -----	104
6. Oddawanie honorów -----	108
7. Uroczystości -----	112
8. Flaga -----	118
9. Precedencja stanowisk -----	126

III. SŁUŻBOWY SAVOIR-VIVRE ----- 131

1. Zaproszenia i wizytówki -----	132
2. Strój formalny -----	136
3. Strój półformalny -----	140
4. Strój codzienny -----	144
5. Letni strój codzienny -----	148

Rozdział I

Zasady ubioru funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej

1.

Letni i zimowy mundur wyjściowy

Letnie i zimowe umundurowanie wyjściowe

Mundur wyjściowy ze sznurem galowym i baretkami orderów, odznaczeń, medali i odznakami nosi się podczas:

- ▶ wystąpień w charakterze przedstawiciela Służby Więziennej na oficjalnych spotkaniach i uroczystościach;
- ▶ uczestniczenia w obchodach świąt państwowych;
- ▶ wręczania sztandarów;
- ▶ wręczania orderów, odznaczeń, medali;
- ▶ uroczystości nadania stopnia i ślubowania funkcjonariuszy;
- ▶ innych okoliczności, w których zwyczajowo jest przyjęty strój wieczorowy, jeżeli funkcjonariusz występuje w umundurowaniu;
- ▶ uczestniczenia w pogrzebach z udziałem asyst honorowych.

Do munduru wyjściowego i koszuli wyjściowej letniej funkcjonariusze noszą czapkę wyjściową. Funkcjonariusz kobieta może nosić jako składnik umundurowania spódnicę lub spodnie. Znak identyfikacyjny imienny jest umieszczony na prawej stronie piersi na marynarce munduru wyjściowego i koszuli wyjściowej letniej.

1. Letni i zimowy mundur wyjściowy

Koszula wyjściowa letnia

Koszulę wyjściową letnią funkcjonariusz mężczyzna nosi w komplecie ze spodniami letnimi, a kobieta także ze spódnicą. Jako okrycie wierzchnie stosowana jest wyłącznie z naramiennikami w kolorze koszul służbowych, z zapiętym kołnierzem i krawatem ze spinką lub w wersji kobiecej – z apaszką.

Mundur wyjściowy

Długość marynarki munduru powinna być taka, aby w pozycji siedzącej dolna krawędź nie ulegała załamaniu. Krawędzie rękawów powinny sięgać do nasady kciuka. W zależności od płci funkcjonariusza, marynarka zapinana jest na lewą lub prawą stronę. Letnie spodnie munduru wyjściowego szyje się z tropiku, dolną krawędzią nogawek powinny sięgać do obcasa. Koszulę nosi się tak, aby górna krawędź kołnierzyka wystawała nieznacznie ponad kołnierz marynarki mundurowej.

1. Letni mundur wyjściowy

Sznur galowy

Wykonany z plecionki w kolorze szarosrebrnym. Występuje w wersji dla podoficera, chorążego, oficera i generała. Sznur zawieszają na prawym ramieniu marynarki munduru i przypinają do guzika pod naramiennikiem przy wszytciu rękawa. Pętelkę sznura zawieszają na pierwszym górnym guziku marynarki munduru, natomiast sznur generalski zawieszają na pierwszym i drugim guziku.

Krawat i spinka

Węzeł krawata przylega do zapiętego kołnierzyka koszuli. Dolna krawędź krawata sięga do linii pasa spodni. Wiążąc krawat, należy zachować jego właściwą długość. Węższa część krawata musi być wyraźnie krótsza od szerszej. Funkcjonariusz może nosić tzw. krawat bezpieczny. Do krawata przypinają się spinki, ale tylko wtedy, gdy koszula służbowa, koszula służbowa letnia lub koszula wyjściowa letnia stanowią okrycie wierzchnie. Spinki nie nosi się w przypadku występowania w marynarce munduru i marynarce reprezentacyjnej.

Zasady ubioru

Apaszka

Składa się ją ukośnie, zwija w rulon, zawiązuje wokół szyi pojedynczym prostym węzłem i luźno wpuszcza do środka koszuli rozpiętej w kołnierzyku.

1. Letni i zimowy mundur wyjściowy

Czapka wyjściowa letnia

Pośrodku części czołowej, na szwie kwater umieszczony jest wizerunek orła w koronie wykonany metodą haftu komputerowego. Na otok założona jest granatowa taśma otokowa, na której umieszczane są dystynkcje haftowane bajorkiem. Czapka wkładana symetrycznie na głowę. Krawędź daszka znajduje się na wysokości brwi. Noszona do umundurowania wyjściowego letniego, koszuli wyjściowej letniej, marynarki reprezentacyjnej letniej.

Zasady ubioru

1. Letni i zimowy mundur wyjściowy

Mundur wyjściowy zimowy

Ten rodzaj munduru wykonany jest z gabardyny. Kobiety mogą nosić do niego zarówno spodnie, jak i spódnicę z krytym rozcięciem z tyłu. Jej dolna krawędź powinna znajdować się powyżej rzepki kolana, jednak nie więcej niż 5 cm. Krawędzie nogawek spodni sięgają do obcasa. Do tego rodzaju sortu mężczyźni zakładają półbuty wyjściowe, kobiety noszą półbuty wyjściowe typu czółenka na obcasie nie niższym niż 4 cm i nie wyższym niż 8 cm, mokasyny na obcasie do 3 cm lub buty typu oficerki. Obowiązuje obuwie w kolorze czarnym. Zakładając kurtkę całoroczną szyję ochraniaamy szalikiem zimowym, którego górna krawędź powinna nieznacznie wystawać ponad kołnierz okrycia, całości dopełniają rękawiczki.

Płaszcz wyjściowy zimowy

Nosi się go do munduru wyjściowego zimowego. Dystynkcje haftowane są bezpośrednio na naramiennikach.

2.

Mundur służbowy

2. Mundur służbowy

Mundur służbowy

Podstawowymi składnikami tego umundurowania są: czapka służbowa z metalowym orłem i otokiem granatowym, mundur służbowy, wiatrówka letnia, spodnie letnie, spódnica letnia, kurtka całoroczna, koszula służbowa i służbowa letnia w kolorze niebieskim, pasek i obuwie w kolorze czarnym, dystynkcje, oznaki służby. Identyfikator numeryczny umieszczany na piersi po prawej stronie.

Zasady ubioru

Koszula służbowa

Koszulę służbową jako okrycie wierzchnie nosi się z zapiętym kołnierzem i krawatem ze spinką lub apaszką, do spodni letnich i spódnicy letniej. Koszula noszona do marynarki munduru, górna krawędź kołnierzyka powinna wystawać nieznacznie ponad kołnierz marynarki. Mankiety koszuli służbowej zapina się na guziki lub spinki. Można na nią włożyć bluzę specjalną.

Koszula służbowa letnia

Koszula służbowa letnia jako okrycie wierzchnie jest noszona z zapiętym kołnierzem i krawatem albo z rozpiętym kołnierzem z apaszką (kobiety) lub bez krawata (kobiety i mężczyźni) do spodni letnich i spódnicy letniej. Węzeł krawata przylega do zapiętego kołnierzyka koszuli, a jego dolna krawędź powinna znajdować się na linii pasa spodni lub spódnicy. Na ten rodzaj koszuli można włożyć bluzę specjalną.

Spodnie/spódnica

Funkcjonariusz mężczyzna do munduru służbowego nosi spodnie, kobieta – zarówno spódnicę z krytym rozporkiem z tyłu, jak i spodnie. Spodnie powinny dolną krawędzią nogawek sięgać do obcasa. Dolna krawędź spódnicy powinna znajdować się powyżej rzepki kolana, nie więcej jednak niż 5 cm.

2. Mundur służbowy

Wiatrówka

Wiatrówkę letnią funkcjonariusz nosi w komplecie ze spodniami letnimi, a funkcjonariuszka ze spodniami lub spódnicą, z zapiętą patką dekoltu, bez koszuli i krawata.

Sweter

Noszony zamiennie z marynarką munduru służbowego lub w komplecie ze spodniami letnimi i spódnicą letnią. Wkładany na koszulę służbową lub służbową letnią. Górna krawędź kołnierzyka powinna nieznacznie wystawać ponad krawędź ściągacza swetra.

Zasady ubioru

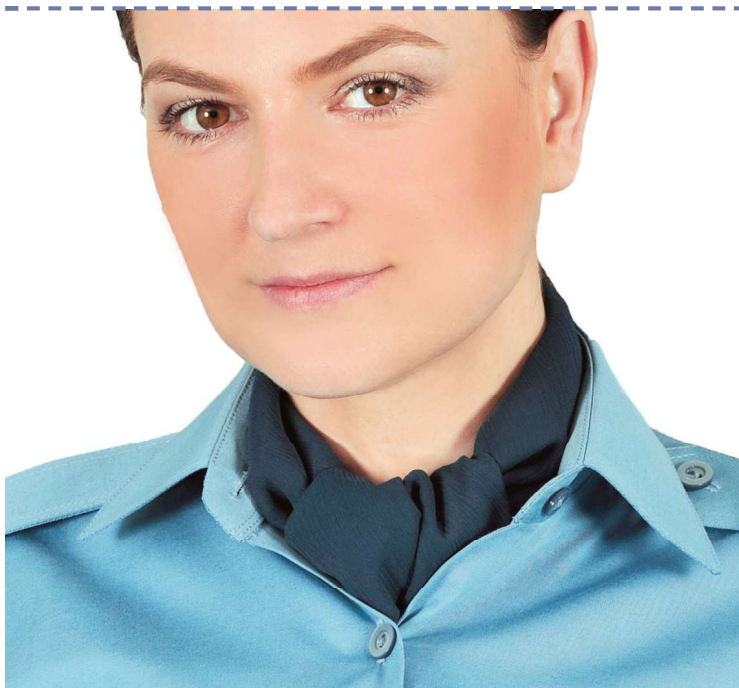
Kurtka całoroczna

W porze letniej nosi się bez podpinky, zapiętą pod szyją. Dopuszcza się rozsuniecie zamka błyskawicznego do 20 cm. W okresie zimowym noszona z podpinką i kołnierzem zimowym.

2. Mundur służbowy

Krawat

Węzeł krawata przylega do zapiętego kołnierzyka koszuli. Dolna krawędź krawata sięga do linii pasa spodni. Wiążąc krawat, należy zachować jego właściwą długość. Węższa część krawata musi być wyraźnie krótsza od szerszej.

Apaszka

Noszona przez kobiety zamiennie z krawatem do koszul służbowych stanowiących okrycie wierzchnie lub do koszul służbowych w zestawieniu z bluzą specjalną.

Zasady ubioru

Czapka służbowa

Składa się z denka, kwater, otoku i daszka. Pośrodku części czołowej, na szwie kwater umieszczony jest metalowy wizerunek orła w koronie. Na otok założona jest granatowa taśma otokowa, na której umieszczane są dystynkcje. Czapka wkładana symetrycznie na głowę. Krawędź daszka znajduje się na wysokości brwi. Noszona do umundurowania służbowego, do spodni letnich i spódnicy letniej, do koszuli specjalnej z krótkim rękawem i bluzy specjalnej w połączeniu ze spodniami/spódnicą letnią.

2. Mundur służbowy

Buty

Funkcjonariusz w zależności od umundurowania nosi obuwie służbowe lub wyjściowe w kolorze czarnym. Obuwie służbowe to półbuty dla mężczyzny i półbuty typu czółenka lub mokaśyny dla kobiet; czółenka – obcas od 4 do 8 cm, mokaśyny – do 3 cm.

3.

Wyposażenie polowe specjalne

Zasady ubioru

Wyposażenie polowe specjalne

Wyposażenie polowe specjalne jest koloru stalowoszarego, noszone podczas wykonywania zadań służbowych. Poza spodniami na wszystkich składnikach wyposażenia polowego umieszczony jest napis Służba Więzienna lub skrót „SW”. Wyposażenie polowe specjalne przysługuje funkcjonariuszowi:

- ▶ pełniącemu służbę w działach ochrony i kwatermistrzowskim jednostki organizacyjnej Służby Więziennej;
- ▶ uczestnikowi kursu przygotowawczego i szkolenia zawodowego, z wyłączeniem specjalizacji ochronnej i kwatermistrzowskiej;
- ▶ wykładowcy szkolenia strzeleckiego;
- ▶ wyznaczonemu do drużyny strzeleckiej, pocztu sztandarowego, członkowi kompanii honorowej, przewodnikowi psa służbowego.

Koszula specjalna z krótkim rękawem

Koszulka typu polo wkładana do spodni specjalnych pod bluzę specjalną, może stanowić okrycie wierzchnie. Można ją łączyć z letnimi spodniami lub spódnicą. Podczas wykonywania zadań służbowych noszona z zapiętym kołnierzykiem lub z rozpiętym jednym guzikiem.

Zasady ubioru

3. Wyposażenie polowe specjalne

Koszulka specjalna

Koszulka typu t-shirt noszona do spodni specjalnych, pod bluzę lub koszulę specjalną z długim rękawem. Może stanowić okrycie wierzchnie.

Koszula specjalna z długim rękawem

Można ją ubierać do spodni specjalnych pod kurtkę lub bluzę, ale też jako okrycie wierzchnie. Kołnierzyk pozostaje zapięty, dopuszcza się rozpięcie jednego guzika.

Spodnie specjalne

W komplecie z trzewikami specjalnymi lub półbutami służbowymi mogą być łączone z koszulką specjalną, koszulą specjalną z długim i krótkim rękawem, bluzą oraz kurtką.

Zasady ubioru

3. Wyposażenie polowe specjalne

Bluza specjalna

Noszona do spodni na koszulkę specjalną, koszulkę z krótkim i długim rękawem lub jako okrycie wierzchnie albo zakładana pod kurtkę. Może być łączona z letnimi spodniami lub spódnicą, koszulami służbowymi, rozpięta lub zapięta.

Kurtka specjalna

Wykonana z tkaniny poliamidowej z membraną, podszycą pikowaną podszewką. Noszona do wyposażenia polowego specjalnego jako okrycie wierzchnie w formie zapiętej.

Zasady ubioru

Peleryna specjalna

Przechowywana w dyżurce dowódcy zmiany. Wydawana w zależności od warunków atmosferycznych.

Kominiarka

Przechowywana w dyżurce dowódcy zmiany. Wydawana na czas wykonywania zadań tego wymagających.

Czapka letnia specjalna

Z przodu ma wyhaftowany wizerunek orła, na bocznym elemencie – mały haft „SW”. Noszona na zewnątrz.

Czapka zimowa specjalna

Wykonana z dzianiny polarowej ze wzmocnionym dołem. Na czapce umieszczony jest haftowany orzeł i skrót „SW”. Noszona na zewnątrz.

3. Wyposażenie polowe specjalne

Pas parciany

Zrobiony z plecionki z metalowym zapięciem w kolorze czarnym. Na klamrze znajduje się oznaka służby w kształcie koła. Noszony do spodni specjalnych.

Skarpety specjalne

Przeznaczone do noszenia razem z butami z membraną.

Rękawice zimowe specjalne

Pięciopalczaste, polarowe, ocieplane. Noszone do kurtki specjalnej i czapki zimowej.

Trzewiki specjalne

Skórzane buty całoroczne za kostkę z elementami tekstylnymi, wodoodporne, paroprzepuszczalne, antystatyczne. Wyposażone w kieszeń do chowania końcówek sznurowadeł. Buty mają zwiększoną izolację przeciwko wysokim i niskim temperaturom. Noszone do wyposażenia polowego specjalnego.

Dystynkcje

Wykonane haftem maszynowym. Przypinane na rzep do składników wyposażenia polowego po prawej stronie, bezpośrednio nad znakiem identyfikacyjnym numerycznym.

4.

Wypożyczenie polowe interwencyjne

Zasady ubioru

Wypożyczenie polowe interwencyjne

Przysługuje funkcjonariuszowi wchodzącemu w skład Grupy Interwencyjnej Służby Więziennej i wykładowcy szkolenia technik interwencyjnych. Poszczególne składniki wykonane są ze wzmocnionych, niewchłaniających wody tkanin. Wszystkie są w kolorze czarnym.

4. Wyposażenie polowe interwencyjne

Koszula interwencyjna z długim rękawem

Koszula ze stójką zapinana na zamek błyskawiczny noszona na koszulkę interwencyjną lub pod kurtkę interwencyjną letnią/zimową. Może być noszona bez okrycia wierzchniego.

Koszulka interwencyjna

Typu T-shirt. Z przodu po lewej stronie – haft oznaki służby w kształcie koła, na plecach duży wyhaftowany napis „GISW”. Noszona jako okrycie wierzchnie lub do wszystkich składników tego rodzaju wyposażenia.

Zasady ubioru

Bluza interwencyjna letnia

Na wysokości łokcia wyprofilowana kieszeń na wkłady ochraniające lub wzmocnienia. Po lewej stronie kołnierza napis „GISW”. Łączona ze spodniami interwencyjnymi i kamizelką taktyczną.

Bluza interwencyjna zimowa

Po lewej stronie kołnierza i na plecach napis „GISW”. Noszona do spodni interwencyjnych w połączeniu z kamizelką taktyczną.

Spodnie interwencyjne

Na kieszeni prawej nogawki wyhaftowany napis „GISW”. Noszone do wszystkich składników wyposażenia polowego interwencyjnego.

4. Wyposażenie polowe interwencyjne

Kurtka interwencyjna letnia

Wodoodporna, wiatroszczelna, podszyta polarową podszewką, z ocieplaczami nadgarstków. Napis „GISW” umieszczony z przodu po lewej stronie i na plecach. Wkładana do spodni interwencyjnych.

Zasady ubioru

Kurtka interwencyjna zimowa

Wodoodporna, wiatroszczelna, oddychająca z pikowanym wypełnieniem termicznym. W rękawach wszyte dzianinowe wiatrołapy. Napis „GISW” umieszczony jest na lewym przodzie i na plecach. Noszona z innymi składnikami tego typu wyposażenia jako okrycie wierzchnie.

4. Wyposażenie polowe interwencyjne

Trzewiki interwencyjne letnie

Obuwie powyżej kostki. Lekkie, wodoodporne, paroprzepuszczalne i antystatyczne, z membraną. Podeszwa gumowa z amortyzującą częścią odporną na ścieranie i przebicie ostrymi narzędziami. Buty wyposażone w anatomicznie uformowany wzmocniony podnosek.

Trzewiki interwencyjne zimowe

Obuwie całoroczne za kostkę. Lekkie, wodoodporne, paroprzepuszczalne i antystatyczne z membraną. Skórzane z elementami tekstylnymi wyposażone w kieszeń do chowania końcówek sznurowadeł bez metalu. Gumowa podeszwa z amortyzacją z dwóch warstw pianek poliuretanowych. Zwiększona izolacja przeciwko wysokim i niskim temperaturom.

Zasady ubioru

Czapka interwencyjna letnia

Główka w kształcie dżokejki. Z przodu wyhaftowany wizerunek orła, z boku mały napis „GISW”.

Czapka interwencyjna zimowa

Wykonana z dzianiny polarowej. Z przodu wyhaftowany orzełek, po lewej stronie napis „GISW”.

4. Wyposażenie polowe interwencyjne

Czapka interwencyjna podhełmowa

Wykonana z tkaniny termoaktywnej. Zakładana wraz z wyposażeniem w środki ochrony.

Beret

Pośrodku części czołowej wyhaftowany wizerunek orła w koronie. Noszony lekko przechylony na prawe ucho, dolna krawędź znajduje się na wysokości czterech cm nad brwią. Prawą krawędź denka beretu opuszcza się lekko w dół ku tyłowi tak, aby nie przesłaniała ucha. Wkładany podczas uroczystości, defilad.

Zasady ubioru

Kominiarka

Zakładana podczas wykonywania zadań specjalnych.

Rękawice interwencyjne letnie

Pięciopalczaste, wykonane z polaru. Noszone w zależności od warunków atmosferycznych.

Rękawice interwencyjne zimowe

Pięciopalczaste, polarowe, ocieplane. Zakładane w zależności od aury.

Pas parciany

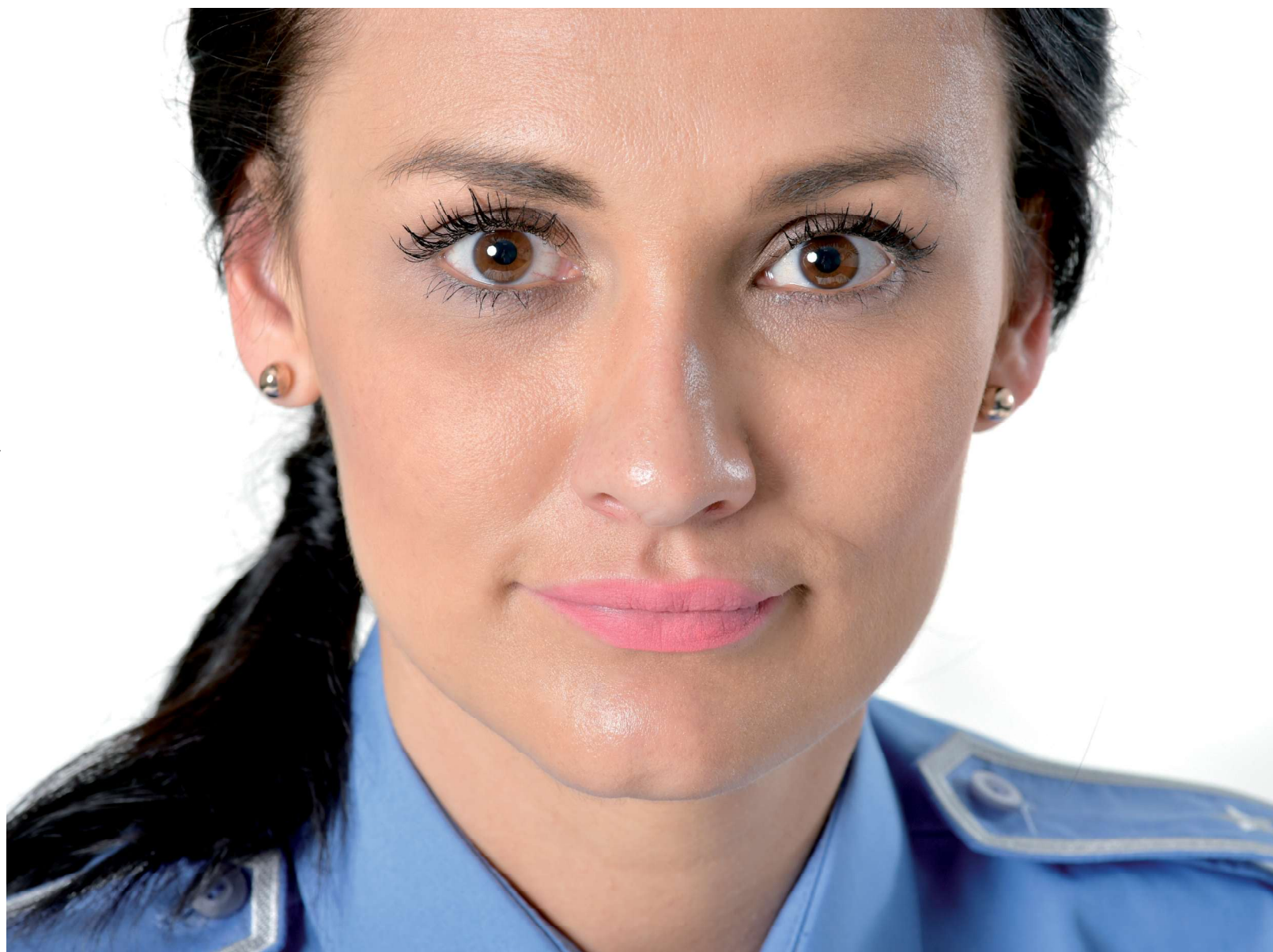
Pleciony z metalowym zapięciem. Noszony do spodni interwencyjnych.

4. Wyposażenie polowe interwencyjne

5.

Akcesoria łączone z mundurem i wygląd funkcjonariusza

Zasady ubioru

Akcesoria łączone z mundurem

Do umundurowania lub wyposażenia polowego funkcjonariusz może nosić:

- zegarek na pasku lub bransolecie w kolorze czarnym, srebrnym lub złotym;
- okulary korekcyjne;
- okulary przeciwsłoneczne w czarnej lub metalowej oprawie;
- drobną biżuterię (kolczyki, pierścionki, obrączkę);
- Paznokcie pomalowane w pastelowych kolorach;
- oznaki żałoby;
- czarny parasol;
- czarne etui przypinane do paska (z wyjątkiem uroczystości);
- torbę typu aktówka lub torbę na ramię w czarnym kolorze (z wyjątkiem uroczystości).

Wygląd funkcjonariusza

Funkcjonariusz może mieć krótki, schludny zarost twarzy i klasyczną fryzurę. Funkcjonariuszka – włosy dłuższe niż do ramion krótko upina, zaplata lub wiąże. Kolor włosów ma wyłącznie w naturalnych odcieniach. Paznokcie pomalowane w odcieniach pastelowych i delikatny makijaż. Tatuaż jest dopuszczalny, pod warunkiem, że będzie niewidoczny, ukryty pod mundurem.

5. Akcesoria i wygląd

Zasady ubioru

Zasady ubioru

Zasady ubioru

5. Akcesoria i wygląd

Apel mundurowy

Kierownik jednostki organizacyjnej odpowiada za stan umundurowania i wyposażenia polowego funkcjonariuszy. Co najmniej raz na dwa lata przeprowadza apel mundurowy. Podczas apelu sprawdza się zgodność poszczególnych składników z obowiązującymi wzorami oraz ich dopasowanie, czystość i schludność.

Nie wolno!

Zabrania się noszenia składników umundurowania i wyposażenia polowego:

- w połączeniu z elementami ubioru cywilnego (wyjątek stanowią akcesoria łączone z mundurem);
- w sposób inny niż określony w przepisach;
- wykonanego niezgodnie z obowiązującym wzorem i warunkami techniczno-technologicznymi;
- do celów prywatnych.

6.

Oznaki i znaki identyfikacyjne Służby Więziennej

Zasady ubioru

Oznaki SW i znaki identyfikacyjne

Służba Więzienna, podobnie jak wszystkie formacje mundurowe, stosuje oznaki i znaki identyfikacyjne. Emblematy te służą rozpoznawalności, symbolizują instytucję, organizację, ideę. Niestety, brak informacji dotyczących pochodzenia naszych służbowych oznak, nazwisk ich twórców czy dokumentów je ustanawiających. Wiadomo tylko, że tzw. korpusówki zaczęły obowiązywać w pierwszej połowie lat 50. ubiegłego wieku, pozostałe – w latach 90.

Oznaka w kształcie tarczy

Wykonana z płótna w kolorze granatowym, na niej w obramowaniu liści dębowych znajduje się skrzyżowany miecz i pochodnia oraz napis „Służba Więzienna” w kolorze białym. Umieszcza się ją na prawym rękawie koszul służbowych, koszuli wyjściowej letniej, wiatrówki, swetra, kurtki całorocznej.

6. Oznaki SW i znaki identyfikacyjne

Oznaka w kształcie koła

Tzw. korpusówka, wykonana z metalu w kolorze srebrnym, na niej w obramowaniu liści dębowych widnieją skrzyżowany miecz i pochodnia. Występuje w wersji prawej i lewej. Nosi się ją po obydwu stronach kołnierza munduru i kołnierza płaszcza wyjściowego zimowego, w położeniu pochodnią do wewnątrz.

Oznaka w kształcie półkolistym

Wykonana z płótna w kolorze granatowym z napisem „Służba Więzienna” w kolorze białym. Noszona na prawym rękawie munduru i płaszcza wyjściowego zimowego. Powinna być przyzywana w odległości 4 cm od wszycia rękawa.

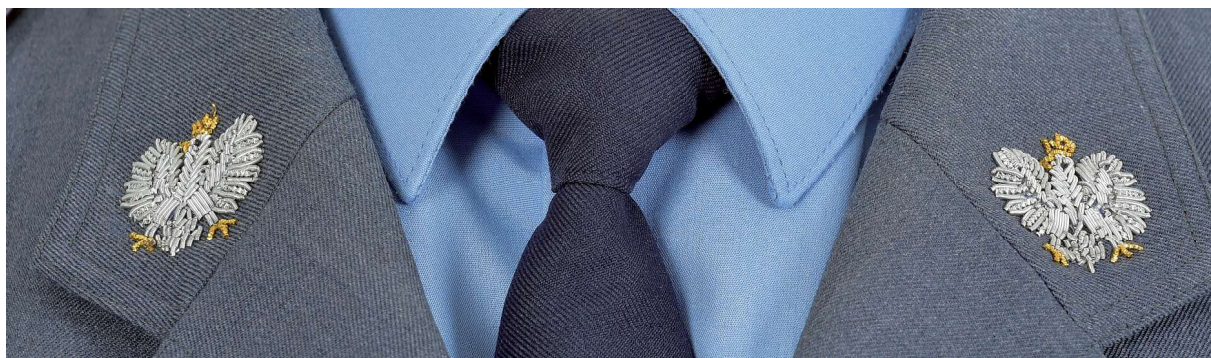

Zasady ubioru

Oznaka w kształcie orła

Wykonana haftem na kołnierzu kurtki mundurowej i płaszcza wyjściowego zimowego funkcjonariusza w stopniu generała.

Znak identyfikacyjny imienny

Wykonany z tworzywa sztucznego. Na granatowym tle umieszczone są białe litery – inicjał imienia funkcjonariusza i nazwisko pisane czcionką Arial o wysokości 5 mm. Noszony po prawej stronie piersi na okryciach wierzchnich kurtki munduru wyjściowego i koszuli wyjściowej letniej, ewentualnie umundurowania służbowego, marynarki reprezentacyjnej letniej lub zimowej. Mocowany za pomocą pinsów, magnesu lub agrafki.

6. Oznaki SW i znaki identyfikacyjne

Znak numeryczny

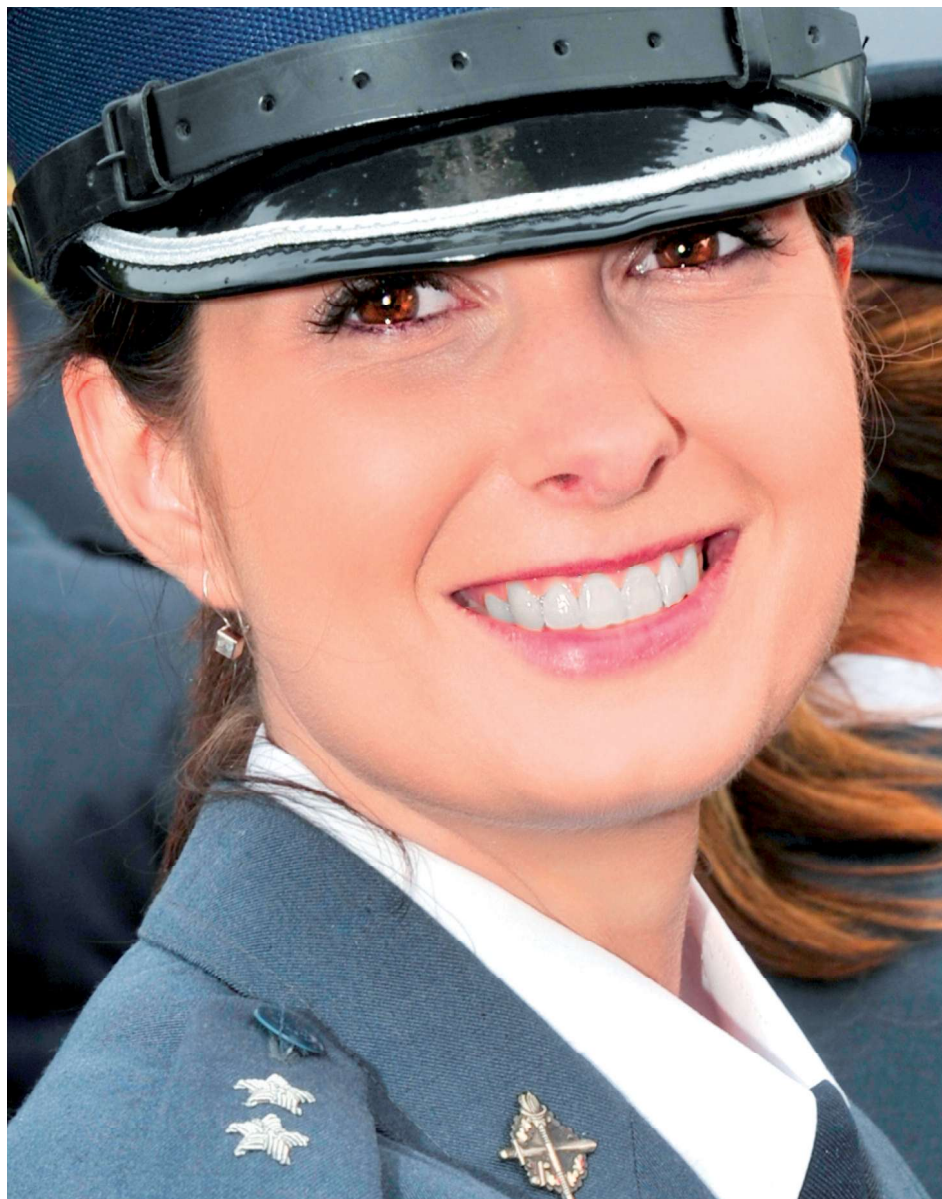
Wykonany z tworzywa sztucznego. Na granatowym tle znajdują się białe litery „SW” (-) trzycyfrowy kod jednostki organizacyjnej Służby Więziennej, myślnik (-), trzycyfrowy kod funkcjonariusza. Przyczepia się go po prawej stronie okryć wierzchnich składników mundurów służbowych, z wyłączeniem kurtki całorocznej.

Znak identyfikacyjny funkcyjny

Występuje w formie plakietki wykonanej z tworzywa sztucznego, z napisami haftowanymi maszynowo białą nicią na granatowym tle. Przypina się go na guzik pod klapę lewej górnej kieszeni kurtki munduru służbowego, koszul służbowych, swetra i wiatrówki letniej. Może też być w formie opaski wykonanej z tworzywa sztucznego koloru białego, na której widnieje granatowy napis określający funkcję. Opaskę zakłada się na lewy rękaw z umocowaniem pod pagonem kurtki całorocznej, kurtki munduru polowego i kurtki polowej.

7.

Dystynkcje

Zasady ubioru

Dystynkcje

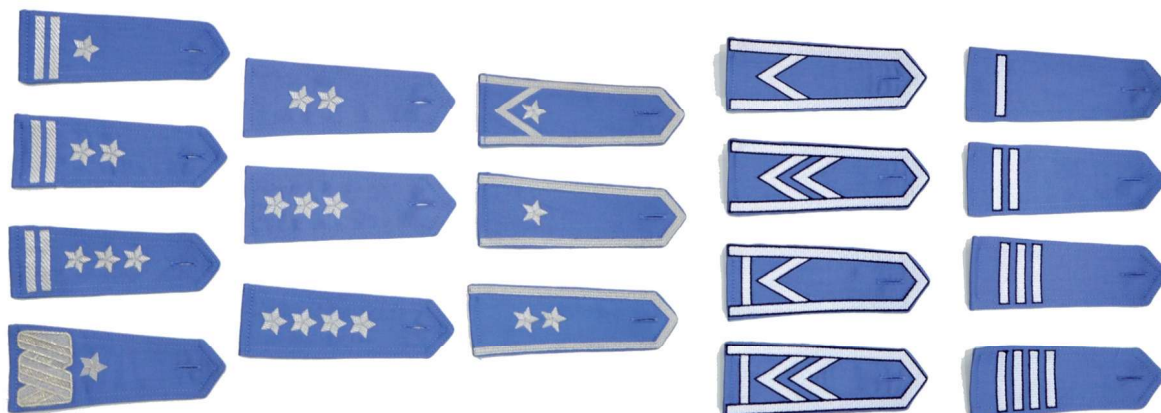
Noszone są na poszczególnych składnikach umundurowania służbowego i wyjściowego – na naramiennikach kurtki całorocznej, wiatrówki letniej, swetra, koszuli służbowej letniej, koszuli służbowej oraz koszuli wyjściowej letniej, kurtce munduru wyjściowego i służbowego, płaszczu wyjściowego zimowego.

Na czapce dystynkcje wykonane bajorkiem umieszcza się na otoku.

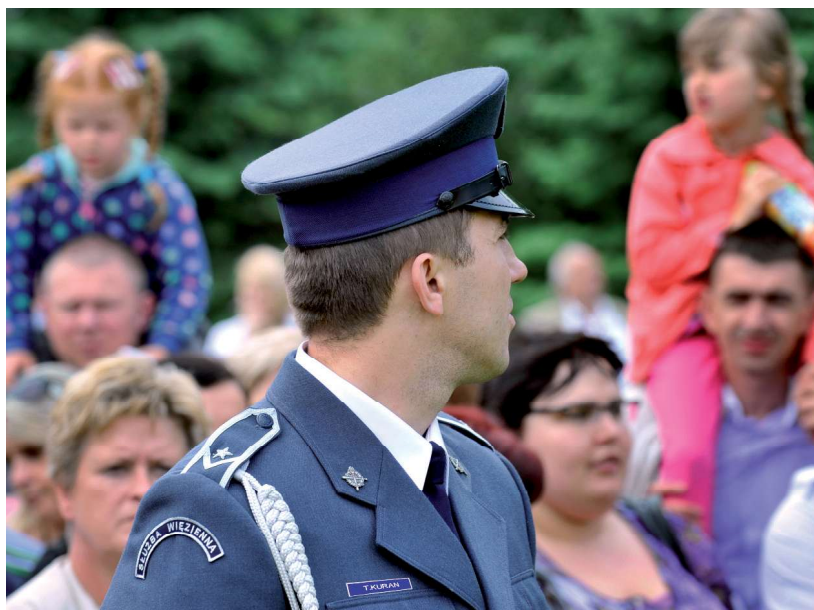

7. Dystynkcje

Naramienniki do koszul służbowych i do koszuli wyjściowej letniej.

Zasady ubioru

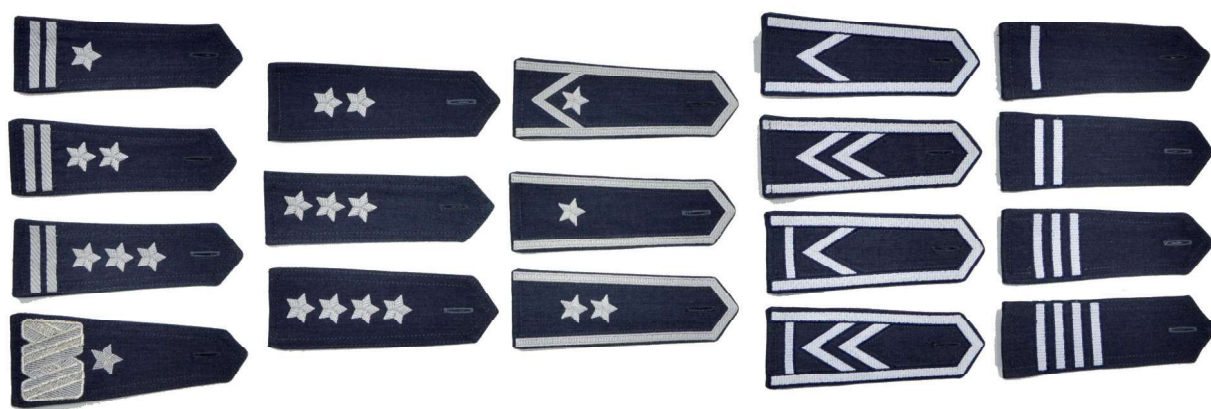

Patki dystynkcji noszone do umundurowania służbowego.

7. Dystynkcje

Naramienniki do umundurowania wyjściowego i służbowego.

Zasady ubioru

Dystynkcje do umundurowania polowego specjalnego...

7. Dystynkcje

... i polowego interwencyjnego.

8.

Odznaczenia i ordery

Zasady ubioru

Odznaczenia, ordery

Na umundurowaniu i wyposażeniu polowym funkcjonariusz nosi dystynkcje określające posiadany stopień, oznaki Służby Więziennej oraz znaki identyfikacyjne. Do umundurowania wyjściowego może przypinać ordery, odznaczenia, medale, odznaki i ich baretki. W przypadku posiadania tego samego odznaczenia w dwóch lub więcej stopniach, nosi się miniaturkę, baretkę lub wstążeczkę najwyższego z posiadanych stopni odznaczenia.

Baretki nosi się na lewej stronie piersi, od prawej do lewej, w następujący sposób:

- ▶ pojedynczą – na mundurze symetrycznie nad górną kieszenią;
- ▶ od dwóch do czterech baretok nosi się w jednym rzędzie obok siebie bez przerw między nimi; jeżeli kłapa kołnierza munduru zakrywałaby całkowicie pierwszą baretkę, wówczas w tym rzędzie umieszcza się tylko trzy baretki;
- ▶ powyżej czterech baretok nosi się w dwóch lub więcej rzędach bezpośrednio jeden pod drugim, w każdym rzędzie po cztery baretki, przy czym w rzędzie dolnym przy liczbie mniejszej niż cztery baretki mają być wszyte symetrycznie pod rzędem górnym.

Łącznie z baretkami dopuszcza się na lewej stronie piersi jedną pełną odznakę orderu lub odznaczenia przypiętą na wysokości pierwszej baretki, przykrywając ją do połowy. Pełnych odznak orderów i odznaczeń, a także ich miniaturek, baretok, rozetek i wstążeczek nie nosi się na ubiorach roboczych i ochronnych oraz na sportowych.

8. Odznaczenia i ordery

Podczas uroczystości wręczania odznak orderów i odznaczeń osoba odznaczana powinna przypiąć pełne odznaki posiadanych orderów i odznaczeń, a przynajmniej najstarszego z nich.

Odznakę orderu lub odznaczenia przypina się na lewej stronie piersi. Osoby dekorowane powinny do aktu dekoracji wystąpić w odpowiednim stroju – mężczyźni obowiązują garnitur lub marynarka, kobiety – żakiet, sukienka lub bluzka bez dekoltu. Osobie odznaczonej przypina się odznakę nadanego orderu lub odznaczenia oraz wręcza się legitymację w okładce wraz z futerałem. W momencie odznaczania funkcjonariusz wypowiada słowa: „Ku chwale Ojczyzny”.

Rozdział II

Ceremoniał Służby Więziennej

1.

Mundur reprezentacyjny

Ceremoniał Służby Więziennej

Kompania Reprezentacyjna

Poszczególne składniki umundurowania reprezentacyjnego noszone przez dowódców uroczystości, dowódców i członków Kompanii Reprezentacyjnej, funkcjonariuszy wchodzących w skład pocztu sztandarowego podczas uroczystości o charakterze państwowym, lokalnym albo przez funkcjonariuszy w stopniu generała.

W poczet Kompanii Reprezentacyjnej wchodzi:

- dowódca,
- zastępca dowódcy,
- oficer szkoleniowy,
- dowódca pocztu sztandarowego,
- sztandarowy,
- asystujący pocztu sztandarowego.

Jest też dowódca pocztu flagowego, flagowy, asystujący pocztu flagowego i funkcjonariusze pododdziału.

1. Mundur reprezentacyjny

Marynarka reprezentacyjna

Zimowa lub letnia, jednorzędowa z wykładanym kołnierzem i wyłogami. Zapinana na cztery guziki mundurowe, taliowana w pasie. Szwy boczne zakończone są u dołu otwartymi rozporkami. Na prawym rękawie naszyta odznaka służby w kształcie półkolistym. Razem z bryczesami (zimowymi lub letnimi), butami z cholewami, koszulą wyjściową z krawatem, czapką wyjściową (letnią lub zimową) stanowi pełne umundurowanie. Do marynarki reprezentacyjnej może być noszony pas główny skórzany, pas główny z koalicijką i rapciami, a dla niosącego sztandar – bandolier.

Ceremoniał Służby Więziennej

1. Mundur reprezentacyjny

Bryczesy

Zimowe lub letnie. Długie biodrowe spodnie, zwężane od kolan w dół. Na generalskich naszyte dodatkowo lampasy w kolorze granatowym. Noszone są wyłącznie do butów z cholewami do marynarki reprezentacyjnej, koszuli wyjściowej z krawatem oraz czapki wyjściowej.

Szelki do spodni

Wykonane z czarnej gumy z trzema skórzanymi przypinkami do guzików. Wkładane do spodni mundurów wyjściowych i bryczesów. Noszone przez dowódcę uroczystości, dowódcę i członków Kompanii Reprezentacyjnej, poczet sztandarowy lub funkcjonariusza w stopniu generała.

1. Mundur reprezentacyjny

Pas główny skórzany

Wykonany ze skóry w kolorze czarnym. Zapinany na klamrę koloru srebrnego z dwoma trzpieniami, wyposażony w jedną przesuwную wsuwkę i knopik w kolorze srebrnym oraz dziurki umieszczone pomiędzy dziurkami na trzpienie. Noszony na okryciach wierzchnich umundurowania, zakładanych przez funkcjonariuszy występujących z bronią lub w butach z cholewami.

Pas główny skórzany z koalicijką i rapcami

Koalicjka wykonana ze skóry naturalnej w kolorze czarnym. Składa się z dwóch pasków. Nałożona jest na nią wsuwka i przesuwka skórzana. Rapcie – skóra naturalna barwiona na czarno. Pas noszony jest przez dowódców uroczystości, dowódców Kompanii Reprezentacyjnej i poczet sztandarowy oraz przez funkcjonariusza w stopniu generała.

Ceremonia Służby Więziennej

1. Mundur reprezentacyjny

Płaszcz reprezentacyjny

W kolorze granatowym. Dwurzędowy z wykładanym kołnierzem i wyłogami, zapinany na prawą stronę na guziki mundurowe. Z tyłu kontrafald z krytym rozporkiem zapianym na guziki. Na prawym rękawie naszyta półkolistą oznaką służby. Rękawy zakrywają rękawy marynarki, jednak nie powinny być dłuższe niż do nasady palców przy opuszczonej ręce. W zależności od wzrostu odległość dolnej krawędzi płaszcza od podłoża powinna wynosić od 42 do 52 cm. Noszony na mundur wyjściowy zimowy przez funkcjonariuszy Kompanii Reprezentacyjnej w komplecie z trzewikami z gwoździami ochronnymi, czapką wyjściową zimową, szalikiem zimowym i rękawiczkami zimowymi. Stanowi również okrycie wierzchnie dla dowódców uroczystości, dowódców Kompanii Reprezentacyjnej, pocztu sztandarowego oraz funkcjonariusza w stopniu generała. Na płaszcz zakłada się pas główny skórzany lub pas główny z koalicijką i rapcami oraz bandolier dla niosącego sztandar.

Ceremoniał Służby Więziennej

Trzewiki z gwoździami ochronnymi

Skórzane obuwie w kolorze czarnym, gładkie do łydki. Sznurowanie zakończone opinaczem zapinanym na duże sprzączki. Obcas do 3 cm. Niedozwolone jest ozdabianie, wytłaczanie ani dziurkowanie. Noszone przez członków Kompanii Reprezentacyjnej do munduru wyjściowego zimowego i letniego.

Buty z cholewami i prawidłami

Noszone do bryczesów przez funkcjonariusza w stopniu generała lub dowódcę uroczystości, dowódcę Kompanii Reprezentacyjnej albo poczet flagowy.

1. Mundur reprezentacyjny

Bandolier

Z jednej strony wykonany z biało-czerwonego sukna, z drugiej – ze skóry naturalnej lub sztucznej. Dopuszcza się bandolier z grubej czerwono-białej satyny. Wymiary: długość ok. 2 m, szerokość ok. 10-14 cm. Zakładany przez funkcjonariusza niosącego sztandar podczas uroczystości.

2.

Asysta honorowa

Ceremoniał Służby Więziennej

Asysta honorowa

W zależności od okoliczności w skład asysty honorowej może wchodzić:

- dowódca uroczystości;
- orkiestra;
- dowódca kompanii reprezentacyjnej;
- rozprawdzający;
- poczet flagowy;
- poczet sztandarowy;
- Kompania Reprezentacyjna;
- pododdział;
- posterunek honorowy;
- warta honorowa;
- szpaler honorowy;
- funkcjonariusze niosący wieńce, wiązanki, znicze, odznaczenia;
- trębacz;
- werblista;
- osoby do posługi religijnej.

2. Asysta honorowa

Asysta honorowa może uczestniczyć w uroczystościach organizowanych w szczególności przez: Kancelarię Prezydenta RP, Kancelarię Sejmu i Senatu, Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Sprawiedliwości oraz inne ministerstwa i urzędy centralne.

3.

Nadanie sztandaru

Ceremoniał Służby Więziennej

Nadanie sztandaru jednostce organizacyjnej

Uroczystość nadania sztandaru odbywa się na placu apelowym lub w porozumieniu z władzami administracji publicznej – w innym reprezentacyjnym miejscu, właściwym dla siedziby jednostki. Wydarzenie może poprzedzić nabożeństwo połączone z poświęceniem sztandaru.

Rozwinięty sztandar wyklada się w wyeksponowanym miejscu z paramentami liturgicznymi, młotkiem do wbijania gwoździ honorowych oraz aktem ufundowania sztandaru i księgą pamiątkową.

3. Nadanie sztandaru

Przebieg uroczystości:

- Wystąpienie kierownika jednostki.
- Poświęcenie sztandaru, jeśli nie odbyło się podczas nabożeństwa.
- Odczytanie aktu nadania sztandaru.
- Wręczenie sztandaru:
 - goście honorowi i przedstawiciele fundatorów podchodzą do sztandaru przymocowanego do drzewca i kolejno wbijają gwoździe w drzewce;
 - poczet sztandarowy występuje przed trybunę honorową;
 - przedstawiciele fundatorów lub wyznaczona osoba podnosi sztandar do pozycji pionowej i przekazuje go osobie wręczającej;
 - wręczający przejmuje sztandar, staje na wprost kierownika jednostki i wygłasza ustaloną formułę.
- Kierownik jednostki prezentuje sztandar funkcjonariuszom jednostki, pochylając go w prawą i lewą stronę; następnie podchodzi do pocztu sztandarowego, sztandarowy przyklęka na prawe kolano, całuje pochylony przez dyrektora sztandar, a następnie przejmuje go od niego.
- Następuje przemarsz pocztu sztandarowego i zajęcie przez niego wyznaczonego miejsca.
- Wygłaszane są przemówienia okolicznościowe.

Na zakończenie poczet sztandarowy pierwszy opuszcza miejsce uroczystości.

4.

Odślanianie pomników i tablic pamiątkowych

Ceremoniał Służby Więziennej

Odślanianie pomników i tablic pamiątkowych

Najczęściej stosuje się przepasanie odślanianego obiektu wstęgą lub szarfą białą-czerwoną, mocowaną w prawym górnym rogu pomnika lub tablicy i przeciągniętą skośnie do jego lewego dolnego rogu. W chwili odsłonięcia wstęgę lub szarfę zwalnia się z dolnego rogu. Szarfa nie może spaść na ziemię. Należy ją złożyć z należytym poszanowaniem i odłożyć lub przekazać osobie funkcyjnej.

Po odsłonięciu obiektu następuje jego poświęcenie i składanie wiązanek lub wieńców.

4. Odsłanianie pomników i tablic pamiątkowych

5.

Składanie wieńców i wiązanek

Ceremoniał Służby Więziennej

Składanie wieńców i wiązanek

Jest to jeden z elementów uroczystości o charakterze państwowym lub patriotyczno-religijnym, zwłaszcza w przypadku apeli pamięci, apeli poległych, odsłonięcia pomnika, tablicy pamiątkowej i innych miejsc pamięci narodowej, a także uroczystych odpraw, wart, uroczystej zmiany posterunku honorowego. Złożenie wieńców może odbywać się z udziałem asysty honorowej.

6.

Oddawanie honorów

Ceremoniał Służby Więziennej

6. Oddawanie honorów

Oddawanie honorów

Honory oddają tylko osoby umundurowane, występujące indywidualnie. W wyznaczonym szyku honory oddają tylko dowodzący.

Honory oddaje się:

- podczas przechodzenia przez plac Marszałka Józefa Piłsudskiego do Grobu Nieznanego Żołnierza, jeżeli przekracza się oś grobu;
- przed przemieszczającym się sztandarem z asystą (np. wejście sztandarów na plac, defilada pododdziału ze sztandarem);
- podczas hymnu państwowego;
- podczas sygnału „Służba Wartownicza” (przy zmianie posterunku honorowego);
- podczas grania na trąbce sygnału „Śpij kolego” (po złożeniu wieńców);
- przy spotkaniu (wejściu na trybunę):
 - Prezydentowi RP,
 - Marszałkom Sejmu i Senatu,
 - Prezesowi Rady Ministrów,
 - Ministrowi Sprawiedliwości,
 - przełożonym, starszym i równym stopniem.

7.

Uroczystości

Ceremoniał Służby Więziennej

Uroczystości

W uroczystościach państwowych, samorządowych, o charakterze patriotycznym i patriotyczno-religijnym może uczestniczyć asysta honorowa. Prowadzącego i dowódcę uroczystości wyznacza Dyrektor Generalny lub kierownik jednostki.

7. Uroczystości

Państwowe

Organizowane w szczególności przez: Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarię Sejmu i Senatu RP, Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Sprawiedliwości oraz inne ministerstwa i urzędy centralne. Scenariusz i przebieg wydarzenia opracowuje organizator z uwzględnieniem regulaminu lub „Ceremoniału Wojskowego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”.

Samorządowe

Zasady udziału asysty honorowej w takich uroczystościach oraz ich scenariusz i przebieg są ustalane z organizatorem i właściwym kierownikiem jednostki.

Patriotyczne

Organizowane z okazji rocznic wydarzeń historycznych lub innych, mających szczególne znaczenie dla państwa lub danego regionu. Za przygotowanie odpowiadają władze państwowe i urzędy centralne, władze administracyjne i samorządowe, Służba Więzienna i organizacje pozarządowe.

Patriotyczno-religijne

Przygotowanie i przebieg uroczystości ustalane są z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych prowadzącymi wydarzenie. Podczas obrzędu sakralnego umundurowani funkcjonariusze zdejmują nakrycie głowy, przyjmują postawę zasadniczą frontem do wchodzących i wychodzących pocztów sztandarowych oraz podczas klękania wiernych. Z obowiązku zdejmowania nakrycia głowy są zwolnieni: dowódca, poczet sztandarowy, pododdział honorowy, posterunek honorowy, warta honorowa.

8.

Flaga

Ceremoniał Służby Więziennej

Flaga

Jak obchodzić się z flagą państwową, w jaki sposób dekorować jednostki organizacyjne narodowymi barwami, a przy wciąganiu flagi na maszt kolor biały ma się znajdować z lewej czy z prawej strony? I co to jest precedencja flagowa podczas przyjmowania zagranicznych delegacji? Niby proste, ale w praktyce okazuje się nie takie łatwe.

8. Fl a g a

Rodzaje flag

Słowo „flaga” pochodzi od niderlandzkiego „vlag” – to płat tkaniny przymocowany do drzewca o określonym kształcie i barwie, zawierający godła, symbole lub wizerunki. Współcześnie flaga jest symbolem państw, miast, jednostek podziału administracyjnego (flaga województwa), oddziału wojsk, formacji mundurowych (sztandar), organizacji politycznych, społecznych, zawodowych, kościelnych, sportowych. Flaga jest znakiem dwustronnym, który umieszcza się na pojedynczym płacie materiału. Wzór na stronie głównej ma lustrzane odbicie na stronie odwrotnej. Przy używaniu naszych narodowych barw w układzie pionowym kolor biały znajduje się po lewej stronie, patrząc z przodu.

Ustawa z 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz.U. 1980 nr 7, poz. 18) określa symbole państwa, definicję i wzory flagi państwowej i flagi państwowej z godłem RP. Na terenie naszego kraju wywiesza się flagę państwową – biało-czerwoną. Flaga z godłem zarezerwowana jest dla przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych oraz innych oficjalnych polskich przedstawicielstw i misji zagranicznych, a także dla cywilnych lotnisk i lądowisk, cywilnych samolotów komunikacyjnych podczas lotów za granicę, kapitanatów (bosmanatów) portów oraz jako bandera polskich statków morskich.

Coraz większej liczbie jednostek organizacyjnych Służby Więziennej honorowo nadawany jest sztandar. Jest to nazwa chorągwi występującej w jednym egzemplarzu, będącej znakiem oddziału wojskowego, instytucji, uczelni, szkoły, stowarzyszenia, bractwa, cechu.

8. Flaga

Najważniejsza jest flaga gospodarza

Podejmując delegację zagraniczną warto pamiętać, w jaki sposób eksponuje się flagę państwową z innymi flagami. Zgodnie z etykietą flagową, wynikającą z ceremoniału określonego zasadami protokołu dyplomatycznego, pierwszeństwo ma flaga gospodarza, czyli na terenie Rzeczypospolitej Polskiej biało-czerwone barwy zajmują uprzywilejowaną pozycję. Miejscem honorowym jest strona lewa, a porządek usytuowania flag następuje od lewej do prawej. Analogicznie wygląda sytuacja w przypadku flag krajowych jednostek samorządowych, które wiodą prym przed symbolami zagranicznych jednostek terytorialnych tego samego rządu. Powyższa zasada obowiązuje przy wywieszaniu flag na zewnątrz. Wewnątrz można z niej zrezygnować, okazując tym samym szacunek dla podejmowanych gości.

W pomieszczeniu, w którym znajduje się polskie godło, flagę zawsze umieszcza się po jego prawej stronie, orzeł powinien na nią spoglądać. A dekorując flagą biurko, powinniśmy ustawić ją po swojej prawej stronie.

Z godnością i szacunkiem

Ustawowym obowiązkiem każdego obywatela jest otaczanie symboli państwowych czcią i szacunkiem. Flagę najczęściej wywiesza się na skośnym lub pionowym maszcie. Uroczyste podniesienie jej powinno odbywać się w sposób energiczny, opuszcza się powoli. Istotne jest, aby flaga była czysta i niepostrzępiona, a barwy wyraziste, niewypłowiałe. Na otwartej przestrzeni powinna być eksponowana od świtu do zachodu słońca, a w porze nocnej koniecznie podświetlona. Flagi nie należy wystawiać w złych warunkach atmosferycznych, np. w deszczu, zamieci śnieżnej, przy wyjątkowo silnym wietrze. Nie może dotykać podłoża, zabronione jest też umieszczanie na niej dodatkowych napisów i rysunków. Najdogodniejszym sposobem zniszczenia zużytego egzemplarza jest jego niepubliczne spalanie. Okazy związane z wyjątkowymi wydarzeniami przekazuje się do muzeum.

8. Fl a g a

2 maja jest ustawowym Świętem Flagi RP, wtedy dekorujemy nią budynki. Okazjami do wywieszenia narodowych barw są też: rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja, Narodowe Święto Niepodległości 11 listopada, Święto Wojska Polskiego 15 sierpnia, święta poszczególnych rodzajów sił zbrojnych i służb mundurowych oraz jednostek wojskowych.

9.

Precedencja stanowisk

Ceremoniał Służby Więziennej

Precedencja stanowisk publicznych:

- ▶ Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
- ▶ Marszałek Sejmu
- ▶ Marszałek Senatu
- ▶ Prezes Rady Ministrów
- ▶ wicemarszałkowie Sejmu
- ▶ wicemarszałkowie Senatu
- ▶ wiceprezesi Rady Ministrów
- ▶ Ministrowie – członkowie prezydium rządu
- ▶ Ministrowie – członkowie Rady Ministrów
- ▶ Prezes Trybunału Konstytucyjnego
- ▶ Przewodniczący Trybunału Stanu – Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
- ▶ Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego
- ▶ Prezes Najwyższej Izby Kontroli
- ▶ Rzecznik Praw Obywatelskich
- ▶ prezesi (przewodniczący) urzędów, komitetów i komisji sprawujących funkcje urzędów, naczelnych lub centralnych organów administracji państwowej
- ▶ przewodniczący komisji sejmowych
- ▶ przewodniczący komisji senackich
- ▶ posłowie na Sejm
- ▶ senatorowie
- ▶ sekretarze stanu
- ▶ szef Kancelarii Prezydenta RP
- ▶ szefowie kancelarii Sejmu i Senatu

9. Precedencja stanowisk

- ▶ szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
- ▶ prezesi Sądu Najwyższego
- ▶ podsekretarze Stanu
- ▶ wojsko – szef Sztabu Generalnego, dowódcy rodzajów wojsk
- ▶ ambasadorowie RP
- ▶ wojewodowie i prezydenci miast stopnia wojewódzkiego
- ▶ zastępcy prezesów/przewodniczących urzędów, komitetów i komisji sprawujących funkcje naczelnych lub centralnych organów administracji państwowej
- ▶ dyrektorzy generalni
- ▶ dyrektorzy

Precedencja stanowisk administracji rządowej i samorządowej w województwie: wojewoda, marszałek województwa, przewodniczący sejmiku województwa, wicewojewoda, prezes regionalnej izby obrachunkowej, przewodniczący samorządowego kolegium odwoławczego, wiceprzewodniczący zarządu województwa, wiceprzewodniczący sejmiku województwa, członek zarządu województwa, radny województwa, dyrektor generalny urzędu wojewódzkiego, skarbnik województwa.

Precedencja stanowisk samorządowych w powiecie: starosta, przewodniczący rady powiatu, wicestarosta, wiceprzewodniczący rady powiatu, członek zarządu powiatu, radny powiatu, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu.

Precedencja stanowisk w gminie (mieście): burmistrz (prezydent miasta), przewodniczący rady gminy (miasta), zastępca burmistrza (prezydenta miasta), wiceprzewodniczący rady gminy (miasta), członek zarządu gminy (miasta), radny gminy (miasta), sekretarz gminy (miasta), skarbnik gminy (miasta), sołtys.

(źródło: Dobromir Dziewulak, *Biuro Analiz Sejmowych*)

Rozdział III

Służbowy savoir-vivre

1.

Zaproszenia i wizytówki

Służbowy savoir-vivre

Wizytówka

Wizytówka dla funkcjonariuszy i pracowników powinna funkcjonować jednostronnie, bez jakiegokolwiek zadruku rewersu. W Księdze Identyfikacji Wizualnej dostępnej w każdej jednostce organizacyjnej Służby Więziennej został określony wzór, wymiar – 90 x 55 mm, rozmiar i rodzaj czcionki i odstępy między poszczególnymi informacjami umieszczanymi na wizytówce czy materiał używany do jej wykonania.

Najlepiej, jeśli układ graficzny wizytówki jest jak najbardziej przejrzysty. Dlatego powinny się na niej znaleźć jedynie podstawowe, niezbędne do utrzymania kontaktu służbowego personalia. Nie należy podawać prywatnego adresu i numeru telefonu. Takie dane umieszczamy na karcie wizytowej, którą posługujemy się w celach towarzyskich. Wizytówki służbowe wymienia się na początku spotkania, prywatne – pod koniec (nie jest to obowiązkowe). W tym drugim przypadku, trzeba poczekać na sygnał ze strony osoby starszej lub wyższej hierarchicznie. Należy unikać wymiany podczas zasiadanego przyjęcia (również w restauracji), niezależnie od jego charakteru.

W przypadku, gdy część danych na wizytówce uległa zmianie, w momencie wymiany powinno się przekreślić je ręcznie i wpisać nowe. Kłopotliwa może być sytuacja, kiedy podczas spotkania służbowego stwierdzimy brak własnej karty biznesowej. Wówczas dopuszcza się zapisanie kontaktu na kartce i przekazanie w takiej formie.

1. Zaproszenia i wizytówki

Zaproszenie

Zaproszenie może mieć formę listu lub drukowanego kartonika. Zawiera wszystkie niezbędne informacje o wydarzeniu, którego dotyczą:

- ▶ osoby zapraszającej – jej pełny tytuł, imię i nazwisko;
- ▶ danych osoby lub osób zapraszanych;
- ▶ rodzaju i formuły spotkania: śniadanie, obiad, koktajl, przyjęcie, koncert;
- ▶ daty i miejsca wydarzenia;
- ▶ czasu trwania;
- ▶ przyczyny spotkania, z dokładną nazwą uroczystości np. święto Służby Więziennej.

Formy potwierdzenia przyjęcia na zaproszenia:

w prawym dolnym rogu umieszcza się skrót

**RSVP (*Repondez, s'il vous plait* – co znaczy „Proszę o odpowiedź”),
a po nim numer telefonu (ewentualnie e-mail) i datę, do kiedy oczekuje się
potwierdzenia.**

W przypadku szczególnie uroczystych przyjęć na zaproszeniu podaje się informacje co do ubioru gości, przede wszystkim męskiego, będącego wskazówką stroju dla pań; wojskowym dodaje się sugestię o typie munduru.

*Wykorzystano informacje zawarte w książce
„Protokół dyplomatyczny” Tomasza Orłowskiego*

2.

Strój formalny (business formal)

Służbowy savoir-vivre

Strój formalny (business formal)

Najbardziej formalny ze wszystkich biurowych strojów. W służbowych sytuacjach może być noszony np. podczas uroczystości państwowych, konferencji czy odbierania odznaczeń resortowych przez pracowników.

2. Strój formalny

Kobieta:

- ▶ bluzka lub koszula – elegancka, nieprzezroczysta, gładka;
- ▶ klasyczny kostium, garsonka: spódnica, spodnie w stonowanych kolorach;
- ▶ sukienka lub spodnium tylko z żakiem;
- ▶ spódnica – 5 cm przed lub za kolano;
- ▶ rajstopy – cieliste, czarne lub szare;
- ▶ obuwie – zasłaniające palce i pięty, obcas do około 8-9 cm.

Mężczyzna:

- ▶ garnitur – klasyczny w ciemnych kolorach;
- ▶ koszula – bezwzględnie z długim rękawem, z mankietem wystającym z rękawa;
- ▶ krawat – jedwabny, dobrany do koloru koszuli i garnitur;
- ▶ obowiązkowo pasek;
- ▶ skarpety – kolorystycznie dobrane do spodni i butów, zakrywające łydki w pozycji siedzącej;
- ▶ eleganckie zakryte buty.

3.

Strój półformalny (business smart)

Służbowy savoir-vivre

Strój półformalny (business smart)

Jest to ubiór mniej formalny niż restrykcyjny business formal, ale nadal pozostaje eleganckim, codziennym strojem biurowym.

3. Strój półformalny

Kobieta:

- ▶ żakiet, rozpinany sweter, sukienka – w stonowanych barwach;
- ▶ bluzka, koszula – dopuszczalne zdecydowane kolory;
- ▶ spódnica o długości do 5 cm powyżej kolana lub dłuższa, albo spodnie;
- ▶ buty zakryte, obcas do 8-9 cm.

Mężczyzna:

- ▶ klasyczny garnitur;
- ▶ koszula – może być wzorzysta, najlepiej w paski, prążki, drobną kratkę;
- ▶ krawat – dyskretny;
- ▶ buty – zakryte.

4.

Strój codzienny
(business casual)

Służbowy savoir-vivre

Strój codzienny (business casual)

W Służbie Więziennej, na niektórych stanowiskach nie jest wymagane noszenie munduru, np. wychowawców czy terapeutów. I raczej nie ma potrzeby przychodzenia do służby czy pracy wyłącznie w garsonkach lub kostiumach. Wystarczy luźniejsza forma ubioru.

4. Strój codzienny

Kobieta:

- ▶ sportowa marynarka, sweter, bluzka lub golf;
- ▶ odważniejsze kolory, wzorzyste tkaniny;
- ▶ spodnie lub spódnica o długości do 5 cm powyżej kolana lub dłuższej; dopuszczalne dżinsy bez przetarć;
- ▶ buty niekoniecznie na obcasie, np. baleriny.

Mężczyzna:

- ▶ sportowa marynarka lub sweter, sama koszula lub koszulka polo, bez krawata;
- ▶ proste spodnie, mogą być dżinsy bez przetarć;
- ▶ buty sznurowane lub mokasyny.

5.

Letni
strój codzienny

Służbowy savoir-vivre

Letni strój codzienny

W letnie, ciepłe i upalne dni można nosić letnią wersję stroju bussines casual.

5. Letni strój codzienny

Kobieta:

- ▶ niewielki dekolt;
- ▶ ramiona zakryte;
- ▶ lżejsze sukienki, spódnice o długości do 5 cm powyżej kolana lub dłuższe albo spodnie;
- ▶ topy lub sukienki na ramiączkach – tylko pod żakiet, bolerko, sweterek;
- ▶ cienkie rajstopy lub bez rajstop;
- ▶ buty na obcasie do 8-9 cm, albo bez obcasa – baleriny, sandały; niedopuszczalne klapki, np. typu japonki.

Mężczyzna:

- ▶ sportowa marynarka i koszula z długim rękawem lub tylko koszula z długim lub krótkim rękawem, albo koszulka polo;
- ▶ spodnie proste, przewiewne, mogą być lniane;
- ▶ buty zakryte, np. mokasyny.

Autor: Aneta Łupińska
Korekta: Irena Fedorowicz
Projekt graficzny: Tomasz Maniewski

Wydanie I

© Zespół Komunikacji Medialnej i Promocji, Centralny Zarząd Służby Więziennej
Warszawa 2018

Druk i oprawa:

Drukarnia KiD Sp. z o.o., ul. Jana Długosza 2-6, 51-162 Wrocław

Nakład: 4200 egz.

ISBN: 978-83-908858-2-7

